

Cuprins

Cuvânt-înainte	11
Prefață	13

Capitolul I

De la cunoașterea senzorială la cunoașterea ezoterică	17
<i>Secțiunea 1. Prolegomene. Omul și asumarea existențialului.....</i>	<i>17</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Cunoaștere și cultură.....</i>	<i>25</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Formele și perspectivele cunoașterii</i>	<i>33</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Cunoașterea ezoterică (teologică și ocultă, mistică)</i>	<i>37</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Modalități complementare ale cunoașterii. De la ipoteză până la improvizație</i>	<i>57</i>

Capitolul II

Știința și cercetarea științifică	62
<i>Secțiunea 1. Teorie, trăsături, tipologie</i>	<i>62</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Societatea umană și științele sociale.....</i>	<i>82</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Sistemul științelor</i>	<i>92</i>

Capitolul III

Cercetător științific. Om de știință.....	105
<i>Secțiunea 1. Mecanisme creatoare</i>	<i>105</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile și calitățile omului de știință</i>	<i>113</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Etica științei și cercetării științifice. Sistem de apărare. Sistem instituțional</i>	<i>122</i>

Capitolul IV

Metodologie și limbaj științific	144
<i>Secțiunea 1. Metodologia cercetării științifice</i>	<i>144</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Limbajul științific</i>	<i>164</i>

Capitolul V

Sistemul de principii și valori	177
<i>Secțiunea 1. Factorii care dau valoare referențială acțiunii umane...177</i>	<i>177</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Valori</i>	<i>184</i>

Capitolul VI**Spiritul științific contemporan. O privire asupra lumii**

de azi	208
<i>Secțiunea 1. Cunoașterea epocii. Spiritul științific</i>	208
<i>Secțiunea a 2-a. Educația continuă</i>	223
<i>Secțiunea a 3-a. Dominația informației și a comunicării, a noilor tehnologii informaționale și comunicaționale. Efecte perverse</i>	230
<i>Secțiunea a 4-a. Abordarea integratoare, interactivă și inovatoare a științei și cercetării științifice. Pluridisciplinaritate. Interdisciplinaritate</i>	247
<i>Secțiunea a 5-a. Transcunoaștere. Transdisciplinaritate</i>	273
<i>Secțiunea a 6-a. Conștiința epocii</i>	309

Vasile STĂNESCU

**Drumul spre libertate.
De la cunoașterea senzorială
la transcunoaștere**

**Universul Juridic
București
- 2014 -**

**La voie de la liberté.
De la connaissance sensoriale jusqu'à
trans-connaissance**

**The Way to Freedom.
From Sensory Knowledge to Trans-knowledge**

Cuvânt-înainte

Autorul lucrării de față, academicianul Vasile Stănescu, ne surprinde din nou cu o lucrare care obligă la meditație, la reflecții filosofice și juridice. Este vorba de drumul parcurs de cunoaștere, de la cunoașterea senzorială, empirică, până la transcunoaștere.

Este o lucrare remarcabilă în peisajul științific în general, al cercetării științifice în particular, prin problematica extrem de incitantă care, suntem siguri, va prilejui ample dezbateri clarificatoare în lumea cercetătorilor, oamenilor de știință, a filosofilor și teologilor, dar și a juriștilor, în fața cărora se deschide o listă de probleme fundamentale (provocări) cărora trebuie să le găsească răspuns.

Astfel, dincolo de interesul devoalării meandrelor cunoașterii științifice, un interes major îl prezintă starea lumii de azi, provocările cu mare încărcătură explozivă cărora societatea umană trebuie să le facă față, măsura în care este pregătită pentru aceasta și, mai ales, subordonarea rezultatelor cercetării științifice ființei umane, modului cum sunt folosite în interesul acesteia. Este vorba de dimensiunea politică, dar și de cea juridică, în consonanță interdisciplinară cu pandantul lor, filosofia, care încearcă să explice fenomenele.

Este o lucrare angajată la societatea viitorului, la răspunsurile ce urmează a se da marilor întrebări, încă nepuse, la rolul dreptului, al științelor juridice, al filosofiei juridice în organizarea și conducerea unui nou profil al societății umane, în asigurarea păcii și stabilității mondiale. Avem în vedere întrebări decurgând din descoperirile uluitoare ale secolului al XX-lea, pe fondul fragilității stării de securizare a ființei umane: resurse, dispute etnice și religioase, terorism și crimă organizată, instabilitate de toate felurile.

După prezentarea evoluției cunoașterii, a specificității și condițiilor cercetării științifice și a omului de știință, autorul prezintă, pentru prima dată și într-o formulă originală, trăsăturile care conturează spiritul epocii și cu deosebire spiritul științific contemporan, încheind cu problema fundamentală a lumii de azi, și anume conștiința – individuală, ca și conștiință de destin comun – fără de care orice măsură devine de prisos.

Este o lucrare unică în literatura de specialitate prin problematica și ideatica puse în discuție, prin modul de abordare, ca și prin întrebările

tulburătoare. Suntem siguri că va stârni un interes deosebit cu privire la o lume în care schimbările sunt atât de radicale încât ființa umană, lumea nu vor mai fi niciodată aceleași.

Originalitatea prezentării și eleganța expunerii, caracterul multidiscipinar, analiza critică și finețea argumentării fac din această carte o lucrare de referință, care nu poate lipsi de pe masa de lucru a cercetătorilor, cadrelor didactice, oamenilor de cultură și politicienilor, tuturor celor cărora încă nu le este indiferent destinul societății umane.

Prefață

Cercetarea științifică, privită ca formă superioară de socializare, constituie o activitate complexă, prin natura ei surprinzătoare, efectuată departe de zgomotul lumii. Ea presupune chemare, dar și pregătire specifică, metodologică și metodică.

Cercetarea științifică aparține zonei creației, fie că este vorba de descoperire sau redescoperire, de îmbogățire a cunoașterii, de esență sau de explicații filosofice. Are o deschidere covârșitoare din care nu poate lipsi imaginația și presupuziția în descifrarea necunoscutului, redescoperirea raționalității, filosofia existențialului dincolo de orice dogmă și ideologie. Nu trebuie să lipsească spiritul critic, mirarea, îndoiala și întrebarea, orizonturi și sensuri, logica și evaluarea, conexitatea, consubstanțialitatea și complementaritatea.

Treptele cercetării științifice nu pot fi sărite, ci efectuate cu răbdare, întrucât drumul cunoașterii științifice este necunoscut și anevoios, cu limite și eșecuri, cu întrebări fundamentale, dintre care unora nu le-a venit timpul pentru a li se răspunde, iar altora le este dat să nu li se poată răspunde vreodată, datorită unei logici ce ține de un alt registru, transcendent, de o logică divină.

Cercetarea științifică este unul din factorii determinanți ai devenirii istorice, ai trecerii de la civilizația industrială la civilizația invizibilă, în care produsul constă în softuri, know-how, inovații, idei, instrumente simbolice, de la civilizația tehnică și fizica clasică la civilizația științifică și fizica cuantică, la revoluție telematică și realități virtuale, în care rolul hotărâtor îl au elitele profesionale și științifice.

Metodologia cercetării științifice folosește în prezent, sub aspect ontologic, în mod curent, metateoriile, metarefecția, judecăți abstracte și subtile, filosofia speculativă, semiotica ființei. Este o înțelegere a științei în spirit, a mai multor perspective și niveluri de realitate, care conduce la intersectarea științei cu teologia și filosofia, văzutul cu nevăzutul, relativul cu absolutul, materia cu spiritul, inteligibilul cu sensibilul, realul cu imaginarul, gândirea umană cu inteligența materiei, realitatea unidimensională cu realitatea pluridimensională.

În lucrarea de față ne-am propus o cunoaștere cât mai completă a evoluției fenomenului, pornind de la cunoașterea empirică până la saltul

extraordinar, la transcunoaștere, la profunzimi, la esență, implicând și spiritualul, cunoașterea dincolo de raționalitate și experiment.

La capătul acestui drum fascinant, desprindem câteva dintre numeroasele concluzii, și anume:

- ritmul și evoluția cunoașterii științifice depășește de departe ritmul și evoluția umanului din noi, al moralității și eticii, al principiilor și valorilor umane care, în mod firesc, ar trebui să aibă o traiectorie paralelă;

- lumea de azi nu are încă exercițiul destinului comun, al ființei umane oriunde ar fi, al solidarității și empatiei. De altfel, lipsa acestui exercițiu este confirmată din păcate de modul cum este percepută Uniunea Europeană de către cetățenii ei și chiar de către statele înseși;

- nu vom obosi să insistăm asupra paradoxului major care domină societatea umană, punând față în față cuceririle uimitoare ale științei, cu starea lumii de azi. Astfel, inteligența sau modificarea personalității, structura atomului, energia nucleară și fizica cuantică, rețelele informatice, internetul, realitatea virtuală etc. coexistă, prin disponibilitatea lor, cu creșterea vulnerabilității și a factorului de risc până la punerea sub semnul întrebării a existenței viului.

Fiind vorba de cunoaștere, în general, de cercetare științifică, de știință, în special, lucrarea de față se adresează celor legați într-un fel sau altul de subiect, adică tuturor, întrucât drumul spre libertate este deschis tuturor.

Este o pledoarie pentru meditație și reflecție cu privire la dimensiunea filosofică a existențialului, la o logică multidimensională, la o nouă paradigmă științifică, la rostul omului în Univers, la vulnerabilitățile și riscurile majore decurgând, culmea, chiar din cuceririle științifice.

Este o pledoarie pentru o nouă gândire asupra mentalităților și comportamentelor, conștiinței individuale și conștiinței de destin comun, o gândire bazată pe educație, muncă și ordine, iubire, empatie și solidaritate, pe valorile fundamentale ale umanității. Cu precădere însă, ea privește științele sociale și, în mod necesar, dreptul, științele juridice care înzestreaază întreaga realitate umană și socială cu logică, ordine și rigoare, cu libertate înțeleasă, privită ca și conștiință și care urmează deci să găsească răspuns, în formele sale specifice, marilor întrebări contemporane.

Este o sarcină deosebit de grea, care solicită regândirea gândirii juridice în termeni care vor surprinde lumea juridică. Este vorba de o nouă lume, cu concepții semnificativ schimbate cu referire la existențial, la un individ cu un mod de viață și de înțelegere a transformărilor neelucidate, neadaptat, cu neliniști și spaima, vulnerabil din toate punctele de vedere. La care se adaugă provocările în plan global, a căror rezolvare ține de marile cancelarii ale lumii, care au răspunderea modului cum folosesc rezultatele cercetărilor științifice.

Pentru a putea răspunde la complexitatea subiectului, la caracterul său multireferențial, ne-am permis să folosim unele texte relevante, revăzute și îmbunătățite, ținând de unele lucrări personale anterioare, texte strict necesare.

Greșelile și erorile de orice fel strecurate în lucrarea de față ne aparțin în totalitate.

Autorul
ianuarie 2014